DE HAAGSE TIJDEN

Dinsdag 4 mei 2021 jaargang 3, nr. 9

Tabee Garoeda
Pag. 3

Herinneringen aan vijf heftige dagen in Mei 1940
Pag. 8-9

Winkelbediende in de Boekhorststraat
Pag. 5

De sprookjes-schrijver en de Auschwitz-overlevende
Pag. 14

De Haagse krant van alle tijden

Het was Vrede Den Haag 5 mei 1945

In de laatste maanden van de oorlog (1940-1945) stond ik elke dag, met andere lotgenoten in weer en wind, met mijn pannetje bij de uitgang van de lagere school in de Atjehstraat te Den Haag te wachten bij de aldaar gevestigde gaarkeuken. Veelal samen met mijn broertjes, buren en vele andere buurtgenoten stond ik te wachten op een smakeloze, overgebleven warme hap voedsel.

Bevrijdingsdag, Liberty Tour met historische legervoertuigen op de Hofweg, 2016. Foto: Harry van Reeken, collectie Haags Gemeentearchief

Er was honger, heel veel honger en ieder hapje voedsel was meer dan welkom. Het was Vrede had men mij verteld. Vrede voor eenieder. Ondanks de terreur van bommen en kwellingen, koude, honger, bietenbollen en vele andere niet te eten variaties van de aan ons toebedeelde kleurrijke rantsoenen, hadden wij, hoewel op het nippertje, als uitgehongerde breekbare skeletten de oorlog overleefd.

Vrede: De oorlog was over, maar ik stond op 5 mei 1945 in de ochtend vol moed en vertrouwen als een van de laatste der Mohikanen, buiten voor de deur van de gaarkeuken zonder besef van tijd, met mijn pannetje te wachten op een schamele schep pap zonder melk. Vrede: Maar ik voelde de honger als gisteren en de weken ervoor. Er was geen verschil, honger als altijd. Plotseling nog hijgend en bijna ademloos de stem van mijn moeder. Als een vallende ster stond zij naast mij. Ze deed mij volkomen verrast uit mijn gedachten en wachten ontwaken. Ze trok mij zwijgend maar vastberaden weg van de deur en het krassende ketel geschraap en zei: “Bert ga mee, kom er is feest in de stad. Er wordt gedanst en gezongen en er zijn vlaggetjes, rood, wit, blauw, voor alle kinderen. Kom het is vrede, kom mee naar de stad. Het is voorbij het is vrede, kom!”

We waren bevrijd en we konden weer lachen en zingen. Pas later, heel veel later, begreep ik de symboliek van de vlag en zijn betekenis: de psychologische waarden, de impact op lichaam en geest en de oeverloze rijkdom te mogen leven in absolute vrijheid. Onze vrijheid.

Maar de herinnering aan toen, de gaarkeuken en het proces van kinderlijke blijdschap met de gedachte aan een vlaggetje, wapperend op de wind en het gevoel van Vrede, samen met mijn moeder, ben ik nooit vergeten. Het was Vrede op 5 mei 1945.

Bert Jehee
Bertina.jehee@ziggo.nl

Bevrijdingsvreugd, Prinses Irene Brigade, Den Haag op 8 mei 1945. Foto: Nationaal Archief (CC0)

van der VLUGT GLASHANDEL V.O.F.
Loosduinsekade 175
2571 BW 's-Gravenhage
Tel: 070-3603927
info@vd-vlugt.nl
www.glashandel-vandervlugt.nl

RETRO CADEAUS • JUKEBOXEN • KLEDING • MUZIEK • ETC.
BENNIES fifties
ONZE WINKEL IS VANAF NU OP AFSPRAAK WEER GEOPEND! BEL 070 3585810.
NAMENSESTRAAT 73 • SCHEVENINGEN
WWW.FIFTIESSTORE.NL

CUVO.
Zorg voor uw uitvaart.
CUVO uitvaartzorg
UW UITVAART GOED GEREGELD MET CUVO - WWW.CUVO.NL - 070 346 95 71 - INFO@CUVO.NL

Oproepjes

De gratis rubriek 'Oproepjes' is een zeer populaire! Men kan daar kosteloos van alles in kwijt dat binnen het karakter van de krant past en waarvoor de hulp of reactie wordt verzocht van andere lezers. Schrijf aan redactie@dehaagsetijden.nl

Op zoek naar Koos Goedhart

Ik ben al tijden op zoek naar Koos Goedhart. Koos werkte bij de firma Giesverpak in Honselersdijk. Hij woonde in de Tonystraat in Den Haag en is verhuisd naar Zoetermeer. Ik zou heel graag weer met hem in contact willen komen.
Rob van Olphen
robvanolphen@icloud.com

Een raadselachtige vaas van de Haagse Kermis

Jaren geleden kocht ik bij de kringloop van het Leger des Heils in Goes een 20 centimeter hoge glazen vaas voor een gulden. Altijd makkelijk een grote vaas. Nadat ik thuis de vaas afgewassen had, zag ik dat erop stond: 'HAAGSE KERMIS 1948-1957' met een afbeelding van kraampjes en een reuzenrad en het wapen van Den Haag met de befaamde ooievaar. Was het een prijs of een vaas ter herdenking van de 10e keer dat de Haagse Kermis er na de oorlog weer was? Bij het opruimen van de kast vond ik de vaas weer terug. Toch maar eens gegoogeld. Tot mijn verbazing was het een Leerdam vaas van de befaamde glasblazer Copier. Leuk, maar ik wist nog steeds niet ter ere waarvan die vaas was en het hoe of wat. Mijn vraag is nu: weet iemand meer van deze vaas? Was het een kermisprijs, was het een herinneringsvaas voor de exploitanten of ter ere van bepaalde mensen of voor hotemetoten die hem ontvingen?
Joan Verheij
vogelsang@zeelandnet.nl

Reactie Vroem Vroom Austin Healey

Als Hagenees (geboren 1957) die over de hele wereld reist en in Oman woont, lees ik af en toe De Haagse Tijden. Verrassend en herkenbaar was het Vroem Vroom artikel over de Austin Healey en de folder van garage Poot in Leiden. Ik had in 1962 of 1963 dezelfde ervaring toen er bij ons voor de deur aan de Beeklaan een Austin Healey bleek te staan. Volgens mij heb ik er nadien nog een zien staan in de showroom aan het einde van de Laan van Meerdervoort.

Thuisgekomen vertelde ik mijn moeder dat ik later "als ik groot ben" ook zo'n auto ging kopen... Aldus geschiedde. Ik heb er wel bijna 40 jaar op moeten wachten, want huisje, boompje, autotje gingen voor de Healey. Heb nu een Britsh Racing groene Healey MK3 Phase2 (op de foto staat een MK1 met race vinnen op de zijkant). Heb ondertussen ook een Florida groene Healey 100-6 (1957) en beide in concours staat, maar wel om te rijden. Artikel is leuk geschreven en beschrijft precies wat ik vrienden ook vertelde waarom Healeys rijden. In de vele jaren hebben we veel in Europa gereden en hopen bij terugkomst uit Oman weer verder te rijden. Schrijf dit nu even vanuit 'thuis' in Boskoop.
Peter Rijkoort
Boskoop

Haags Mopje

Ik kom een kennis tegen die na een bezoek aan een gebedsgenezer op het Malieveld roept: "Ik kan weer lopen". Ik zeg: "Dat is toch fantastisch". "Nee", antwoordt hij, "mijn fiets is gestolen".

Fay Visser

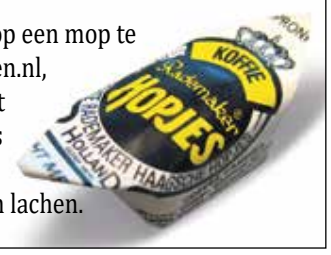

We roepen alle Haagse humoristen op een mop te mailen naar redactie@dehaagsetijden.nl, zodat er tweewekelijks één geplaatst kan worden onder de rubriek 'Haags Mopje' en we er met z'n allen weer even ouderwets hartelijk om kunnen lachen.

Oranjetompouce

Een traditie vol met herinneringen
Voor Hagenaars en Hagenezen
De banketbakker zij geprezen
De vlag uit en het Wilhelmus zingen

Van Soestdijk tot streamingconcert
Generaties zittend voor de buis
Verse oranjetompouce is op zekâh in huis
Het eten ervan is een kunst volgens de expert

Op het veen, gewoon geprakt en gehakt
Op het zand met een vorkje naar binnengeschoven
Dakje gelicht, banketbakkersroom onderuit gezakt

Oranje hoedjes, gejuich en 'Oranje Boven'
Een lekkernij, al praat je Haags of bekakt
Oranjebitter in het glas, bitterbalen in de oven

Cor van Welbergen

Amicitia en Vrije Academie van Livinus

Woonachtig in Zeist ontvang ik na enige tijd stapels Haagse Tijden. Onlangs las ik het artikel over Amicitia van Robert Mindé. Hij vertelt daarin over de feesten en partijen. Mijn vader werkte als ober in Amicitia rond 1938-1942 en 1945-1955. Als kind was dat voor mij bijzondere tijd. Mijn moeder en ik kregen vrijkaartjes o.a. voor concerten van Die Haege Sangers, die in Amicitia repeteerden. Zo bezocht ik een aantal malen het Gebouw van Kunst en Wetenschap en Scala voor Potash en Perlemoer. Welk kind kan dat zeggen in die tijd? Als twaalfjarige zat ik met mijn moeder bij de keuring van toneelstukken die voor militairen gespeeld zouden

Livinus van de Bundt tijdens uitrijking Sikkensprijs, 1964. Foto: Joop van Bilsen, Nationaal Archief, CC0

worden. Ida Wasserman, Paul Steenbergen, Myra Ward en Ko van Dijk zag ik daar spelen. In Kriterion zag ik de film Die Mörder sind unter uns. Dat ik na 65 jaar de titel nog weet, spreekt boekdelen. Ook in Amicitia was de judo-sportschool van Maurice van Nieuwenhuizen. Hij stond model voor de boekjes van Dick Bos. Ik herinner me ook nog de carnavalsfeesten van Ons Brabant. Vreselijk vond ik het dat mijn moeder klokslag 12 net als het bal zou beginnen, opstapte. Dan begon de zondag!

In eerder verschenen artikelen las ik niets over de Vrije Academie van Livinus (van de Bundt). Is hij daar begonnen? In ieder geval mocht ik als meisje van 10 op woensdagmiddag aan de slag op de pottenbakkersdraaischijf. Niet direct een groot succes. Dat duurde niet lang, want de Academie verhuisde naar de Hoefkade, als ik het goed onthouden heb. Mijn vader Wim van Loon vertrok op een gegeven moment naar Philips aan de Fruitweg/hoek Troelstrakade. In die twee fabrieken werden telefooncentrales voor o.a. Saoedi-Arabië, Dubai en de Golfstaten gefabriceerd. In de nieuwe gebouwen zette mijn vader de personeelskantine op. Wanneer het personeel moest overwerken, dan kwamen er geen broodtrommeltjes op tafel, maar vers gekookte maaltijden door mijn vader bereidt. Een paar jaar later werd het gastenrestaurant geopend. Knap voor een man die alleen de lagere school van Jan Ligthart had afgemaakt. Zijn opvolger had aan de Hogere Hotelschool gestudeerd. Ik zou het geweldig vinden als iemand reageert die nog iets kan aanvullen.
Lizzy van Loon
lizzyvanloon@kpnmail.nl

DE HAAGSE TIJDEN

De Haagse Tijden
Laan van Meerdervoort 174
2517 BH Den Haag
www.facebook.com/dehaagsetijden
www.twitter.com/dehaagsetijden
www.instagram.com/dehaagsetijden

Uitgave:
Uw krant is elke twee weken in een oplage van tenminste 65.000 exemplaren gratis af te halen op circa 360 distributiepunten in Den Haag, Zoetermeer, Westland, Delft, Midden-Delfland, Leidschendam-Voorburg, Rijswijk, Pijnacker-Nootdorp en Wassenaar.

Redactie:
De artikelen, verhalen en foto's in onze krant worden aangeleverd door onze lezers. De ingezonden artikelen zullen ook gebruikt worden op de website en sociale media (Facebook, Twitter en Instagram) die aan De Haagse Tijden ter beschikking staan. Hergebruik van de artikelen en foto's is aan de uitgever. Voor de vaste columnisten geldt een andere regeling. U kunt uw verhaal insturen naar: redactie@dehaagsetijden.nl

Abonnementen
Voor € 75,00 per jaar kunt u de krant in Nederland thuis ontvangen per post. Buiten Nederland ontvangt u de krant voor € 95,00 per jaar. Een abonnement vraagt u aan via de klantenservice. Het is het voordeligst om de krant na verschijning gratis als PDF te downloaden via onze website www.dehaagsetijden.nl.

Adverteren
Wilt u ook adverteren in De Haagse Tijden? Vraag naar de mogelijkheden bij Daphne Brückel of Jolanda Kraanen en bel 070-3607676 of mail naar dehaagsetijden@bruckel.nl

Hoofdredacteur
Sara van Kuilenburg
redactie@dehaagsetijden.nl

Vaste auteurs
John Vroom
Marcello & Els
Milja de Zwart
Robert Mindé

Fotografie
De Haagse Tijden heeft de moeite genomen om de rechtmatige eigenaar van de gepubliceerde foto's te vinden. Als u meent de publicatierechten te hebben, kunt u contact opnemen met de uitgever.

Vormgeving
Brückel Reclame BV

Lezersservice
De lezersservice is te bereiken van maandag t/m vrijdag van 10 - 12 uur op: 070 - 345 76 97

Tabee Garoeda

Uit mijn allereerste bezoek aan Garoeda herinner ik me mijn wijlen, oud-koloniale schoonvader S.N. Scheltema, die, we schrijven eind jaren vijftig, de Indonesische ober nog met *djongos* aansprak. Immers wij gingen daar gezellig 'Indisch' eten. Voor minder dan een complete rijsttafel deden wij dat in die begintijd niet.

Restaurant Garoeda, 1980. Foto: Robert Scheers, collectie Haags Gemeentearchief

Later, in een geheel ander gezelschap, beperkten wij ons altijd tot de kleine kaart, meestal op vrijdagavond, nadat wij onze dames in Pulchri Studio veilig aan de stamtafel achterlieten, om gewapend met sateh en bier, als mannen onder elkaar de sores van de week te bespreken. Wij, dat waren Sees Vlag, de kunstenaar/graficus, die met name het Haagse architecturale erfgoed hoogst origineel in beeld bracht, Ton de Wilt en ik, zijn kunstlievende vrienden. Als ik nu in gedachten vanuit Garoeda over het Lange Voorhout uitkijk, hangen er aan de muur achter mij, naar schatting, een stuk of vijf Haagse aanzichten van Sees Vlag. Alhoewel, er kon ook best een Indonesisch landschapje tussen verdwaald zijn, want Sees en zijn onafscheidelijke echtvriendin Mara, bereisden namelijk de aloude Gordel van Smaragd een aantal keren, niet in het minst omdat Mara als kind op Java de oorlog in een Jappenkamp had doorgebracht. Voor Mara dus niet alleen maar een behaaglijk Tempo Doeloe.

Ik weet niet of Sees het buitenaanzicht van Garoeda ooit in een prent heeft vereeuwigd, maar door de naam Garoeda te googelen, krijgen we via talloze foto's tal van nostalgische binnen- en buitenkantjes van het restaurant voorgeschoteld en daarmee zullen wij, oud bezoekers, het dan ook voortaan moeten doen.

Na het afrekenen en het gebruikelijke 'terima kassih banyak' slenteren wij over het Lange Voorhout terug richting Pulchri Studio. Halverwege pauzeren wij even bij het fragiele standbeeld van onze grote Haagse schrijver Louis Couperus, waar Sees plotseling als uit het niets memoreert: 'Wat zonde toch van de Haagse dierentuin destijds. Weten jullie nog dat daar de allereerste Pasar Malam plaatsvond?' En ja, wat is het dan toch fijn dat Sees ook deze aanslag op ons Haagse erfgoed en dat ook nog tijdens de sloop, zo pijnlijk expressief in een prent heeft vastgelegd. Trouwens, al op de academie bekommerde Sees zich om het Haagse aangezicht. Woningbouw van flats aan de Segbroeklaan leverde onder andere de ets op, die hij me ooit op een verjaardag cadeau deed. In zijn begintijd grafeerde Sees ook stillevens, waaronder de zonnige plantentafel met narcissen, waarmee hij me op mijn trouwdag blij maakte. Maar om eerlijk te zijn, dit was geen opzienbarende kunst, zeker niet vergeleken met wat Karel Appel en de andere Cobra schilders in die jaren vijftig op het doek 'smeten'. Maar ja, die schilders 'rotzooiden dan ook maar wat aan...'. Overigens, Sees sprak over zichzelf liever als ambachtsman dan als kunstenaar.

Zelf raakte ik Sees en Mara door een verhuizing naar Utrecht een tijd uit het oog; pas jaren later, anno 1981, bij het negentigjarig bestaan van de Haagse Kunstkring liep ik beiden weer tegen het lijf. Het was dat zijn ega Mara mij aansprak, want Sees en ik hadden elkaar in de drukte niet zo gauw opgemerkt. Het was ook de avond, dat de schilderes Evelien Scheffer mij aan de bar aansprak als 'mijnheer de advocaat', een verkeerde veronderstelling, maar zij kon dan ook niet weten dat spreekvaardigheid eerder een gebrek dan een kwaliteit van mij was. Later begreep ik dat Evelien gewoon onbevangen op zoek was naar klanten voor haar werk, schilderijen, die mij, mag ik wel zeggen, zeer zouden aanspreken. Zij verleidde mij diezelfde avond nog tot een lidmaatschap van de HKK, wat mij onder andere een vriendelijk knikje opleverde van de voorzitter van de jubilerende Kring, Albert Vogel, in die jaren een nationale beroemdheid als voordrachtskunstenaar. Maar ook Sees Vlag had intussen over erkenning niet te klagen. Met name in het Haagse genre kon hij de prenten bij tijd en wijle niet aanslepen. *Het Vredespaleis* en *De Hofvijver* bleken toppers.

De mythische vogel Garoeda is nu in het Haags Historisch Museum te bewonderen

Voor de rest van die gedenkwaardige avond namen Sees en Mara mij onder hun hoede, waarbij uiteraard het gezellige hapje eten, selamat makan, niet ontbrak. En dat gebeurde, je kon het raden, bij Garoeda, het ons al jaren vertrouwde Indonesische restaurant op de hoek van de Kneuterdijk en de Heulstraat.

Nu is Garoeda niet meer. De inboedel werd verleden jaar november geveild. Het Haags Historisch Museum verwierf daarbij onder meer het grote beeld van de naamgever, namelijk de mythische vogel Garoeda. 'Wat blijft, komt nooit meer terug', verzuchtte dichter Jan Eikelenboom ooit.
Tabee Garoeda.

Theo van der Wacht
twacht@casema.nl

Buitenaanzicht Restaurant Garoeda

'Hofvijver', 1934 door Sees Vlag

novodent

Behandeling aan huis

Een team van prothesespecialisten

Enrico, Martijn, Jasper en John Jellema

Wij komen **gratis** bij u thuis voor het maken van nieuwe protheses of het corrigeren en repareren van uw huidige protheses. Met onze kennis en vaardigheden kunnen wij u perfect van dienst zijn!

- Voor het maken van nieuwe kunstgebitten
- Pasvormcorrecties en reparaties
- **Gratis** behandeling aan huis
- 75% vergoeding vanuit uw basisverzekering, 25% eigen bijdrage
- Rechtstreekse vergoeding door uw zorgverzekeraar

Tel: 070-3555790
info@novodent.nl

Valkenboskade 466
2563 JK Den Haag
(Hoek Laan van Meerdervoort recht t.o. halte tram 3 en 12)

www.novodent.nl

Houtwinkel Zaag

De mooiste kasten op maat gemaakt

#WijHelpen

WWW.HOUTWINKELZAAG.NL | Laan van Meerdervoort 258 | 070-3452700

Samen aan alles gedacht!

- Opbaren thuis of in een uitvaartcentrum naar keuze
- Vooraf vastleggen van uitvaartwensen
- Uw uitvaartverzorger in regio Haaglanden

070 345 48 10
Dag en nacht bereikbaar

Bautersemstraat 1, 2518 PC Den Haag
www.henning-uitvaart.nl

Uitvaartverzorging J. Henning anno 1885 is houder van het Keurmerk Uitvaartzorg

UITVAARTVERZORGING
J. Henning

AUTO HOUTWIJK
sterk in elk merk

45 KM

AIXAM

Crossover stapt wel héél gemakkelijk in en uit

Maak een proefrit:
070 - 329 70 51
Showroom & verkoop:
Zichtenburglaan 76-82

BOVAG www.autohoutwijk.nl AUTO CREW

Vrijblijvende offerte?
BEL: 070 - 306 16 96

Senioren-verhuizing
Volledig verzorgd!

Woning-ontruiming
Huur- en koopwoning

Schilder- en kluswerk
Stofferen en behangen

Spoed-oplevering
Binnen 7 dagen leeg

de beste in VERHUIZEN EN ONTRUIMEN
Seniorenhulp Nederland

www.seniorenhulp.com

Afscheid nemen van wie iemand in essentie was.

In Essentie uitvaarten helpt je hierbij, we lopen samen een stukje op, tot zover als nodig is.

Merlijn Berkhout-Schippers

Integer, betrouwbaar, persoonlijk

in Essentie UITVAARTEN

070-2210499 / 06-17492776
merlijn@inessentieuitvaarten.nl
www.inessentieuitvaarten.nl

24/7 bereikbaar

Gezondheid en Zorg Florence

DE VOLHARDING, SAMEN VOOR ELKAAR

GEZOCHT VRIJWILLIGE CHAUFFEURS M/V

De Volharding heeft een samenwerkingsverband met Florence waar wij onze vrijwillige chauffeurs ter beschikking stellen om dagelijks mensen naar een ontmoetingscentrum te brengen.

HET VERVOER IS VOOR DE LOCATIE FLORENCE MARIAHOEVE.
Belangrijk en verantwoordelijk werk waar wij mensen voor nodig hebben die om kunnen gaan met meest oudere cliënten, sommige met een beperking. Wij rijden met moderne aangepaste Mercedes Sprinter automaat bussen voor 8 passagiers.

WIJ VRAGEN
- Rijbewijs B
- Beschikbaar voor twee dagdelen. In de ochtend van 8.00 tot ca. 10.00 uur. In de middag van 15.00 tot ca. 17.00 uur. In overleg ook aangepast aan uw wensen.
- In het bezit van een mobiele telefoon, Email of WhatsApp is belangrijk voor de bereikbaarheid.
- Ervaring met rolstoelvervoer is een pré maar niet noodzakelijk. Wij geven al onze chauffeurs begeleiding en een korte training.

WIJ BIEDEN
- Vrijwilligers kunnen een belastingvrije vergoeding krijgen. Ook als ze gepensioneerd zijn of een uitkering hebben.
- Een gezellige ongedwongen sfeer waar het helpen van mensen centraal staat.
- Informatie om chauffeur te worden? Bel tijdens kantooruren: 070 - 221 05 82. Of met de coördinator vervoer, Jan de Bruijn: 06 - 278 76 400 steunentoeverlaat@devolharding.nl

Stichting de Volharding Steun en Toeverlaat
Roggeveenstraat 116, 2518 TT Den Haag T. 070-221 05 82
steunentoeverlaat@devolharding.nl, www.devolharding.nl

Winkelbediende in de Boekhorststraat

Wat ooit het wandellaantje van Juffrouw van den Bouckhorst heette, wordt vanaf 1870 de looproute tussen de Schilderswijk en de stad; over smalle stoepen, want op straat rijden elektrische trams, auto's, fietsen en bromfietsen. Intussen raakt de Boekhorststraat vol met vertier en koopwaar. 'Een winkelstraatwandeling waard', herinnert Lucy Naberman zich later in de Oud Hagenaar (15 mei 2012, p.14). Maar wie staan er áchter die toonbanken?

Boekhorststraat, gezien van de Zuidwal naar de Prinsegracht, 1914. Foto: collectie Haags Gemeentearchief

Als een van hen een vroeger familielid is, worden winkelherinneringen deel van je familiegeschiedenis. Bladerend op internet, in kranten, archieven en stambomen, zoek ik manufacturier L.A.M. Cools (1910-1995). Hij heeft gewerkt bij Coelijn's Bedrijfskleding N.V., Boekhorststraat 17.

Zoeken tussen volk vertier en koopwaar

Tussen vroegere volkstheaters en bioscopen (nr. 25, 47, 82 en 102), een drogist, muziekhandel en juwelier, zien we op oude straatfoto's aaneengesloten etalages met allerhande koopwaar: vloeren, meubels, behang, keukengerei, schoenen, hoeden en petten, tabakswaren, confectiekleding voor kinderen en (oudere) dames, en werkkleding. We vinden de oprichter van Coelijn's Bedrijfskleding in 1924 verrassend op nr. 33, niet op nr. 17.

Meneer Coelijn

A.E. Coelijn (1877-1940) komt uit een arm Amsterdams kleermakersgezin. Vrijgesteld van militaire dienstplicht vertrekt hij als negentienjarige handelsreiziger van witgoed. In Venlo krijgt hij kennis aan de jonge vrouw M.P.E. Stapper, wier oudere zus in Den Haag is gehuwd met J.A. Kröger, de patroon van kledingmagazijn Prins Hendrik, Boekhorststraat 33. Zij trouwen in Den Haag in 1908, werken samen in de Prins Hendrik dat zich uitbreidt naar de overkant op nummer 36. Het echtpaar Coelijn-Stapper blijft kinderloos en spaart om voor zichzelf te beginnen. Zij raken bevriend met het echtpaar J. de Bree en H.H. Boelhouwer, dat in vergelijkbare omstandigheden verkeert. En als in 1927 winkelpand nr. 17 vrijkomt, openen beide echtparen met hun spaarcenten er de firma: Coelijn's Bedrijfskleding. Zij leggen het doel, de inbreng en verdeling van de opbrengst van hun vennootschap vast in een notariële akte.

'Jonge winkelbediende gevraagd'

Daarop stapt de zeventienjarige L.A.M. Cools deze moderne kledingwinkel binnen. Als telg uit een Haags kleermakersgeslacht en in het bezit van een middenstandsdiploma, mag hij direct beginnen. Met het diploma van de eerste Haagse Textielcursus (1930) wordt hij manufacturier van bedrijfskleding. Vijf jaar later komt een tweede winkelbediende P.C.G.M. de Graaf. Hij woont boven de winkel, past op de zaak, administreert de handel en voorraad en helpt klanten. Intussen zoeken de oprichters meer klandizie. Zij openen in 1932 een dependance in Delft. Helaas, na de beurskrach (New York, 1929) stagneert ook de Nederlandse kleinhandel en de Delftse dependance wordt in 1935 geliquideerd. De oprichters veranderen hun vennootschap in een naamloze (N.V.) en verdelen de aandelen onderling. Zij hopen, als zestigplussers, dat de twee winkelbedienden samen hun firma voortzetten. Zij geven het duo Cools-De Graaf de dagelijkse leiding en maken hen in gelijke mate starter-aandeelhouder. En voor ieder die het niet weet, is die enthousiaste verkoper gewoon 'meneer Coelijn'.

Prins Hendrik kledingmagazijn aan de Boekhorststraat 33, rond 1900

Kleinhandel in oorlogstijd

De Duitse onderdrukking duurt vijf jaar. Meneer Coelijn wordt ziek en overlijdt als 'een bekende figuur in het Haagse maatschappelijke en charitatieve leven', schrijft *de Volkskrant* op 31 oktober 1940. Tot verbazing is de omzet in dat jaar 130%: Hagenezen hamsteren (een ware koopwoede) en de voorraad is uitverkocht. De winkeliersvereniging Sint Homobonus biedt aanvullende redding. Maar elk bezettingsjaar daalt de omzet met tientallen procenten. De zuinige salarissen komen uit vroegere reserveringen en de verkoop geschiedt zoveel mogelijk handje contantje. Oprichter De Bree en weduwe Coelijn bewaren hun solidariteit met de twee compagnons: zij dragen ieder balansjaar een gelijk aantal aandelen over. Zo zitten drie mannen en vier vrouwen – van wie twee moeders – met hun negen jonge kinderen samen in hun eigen schuitje. En als na de oorlog de Twentse textielaanvoer niet snel start, ligt er plotseling 'ondergedoken textiel' op de toonbank en haalt 'meneer Coelijn' zelf Twents textiel op per huurauto.

Wederopbouw

Vooroorlogse Coelijn's advertenties beloven een 'Groote Keuze in Heeren Mode-Artikelen en Ondergoederen'. En in rijm van meneer Coelijn: 'Alle Maten, Groot en Klein, vindt u in ons Magazijn'. Maar vanaf 1932 staat de overall (voor 1,95 gulden) aan de top. De behoefte aan Indische Tropenkleding verdwijnt. Maar na de oorlog wordt 'meneer (Cools) Coelijn' een succesvolle klantenwerver. Grotere ondernemingen vragen om uniforme bedrijfskleding: het Zuidwalziekenhuis met verpleegstersjaponnen en doktersjassen, de gemeenteapotheek met laboratoriumjassen, de rubberbandenfabriek Vredestein met overalls, de HTM, Brandweer en BB (Bescherming bevolking) met uniformen en sokken. Klanten houden, betekent naar hen toegaan en in prijs, kwaliteit en aflevering de concurrent te slim afblijven: 'Wij leveren BeVa- (Betere Vakkleding) en KLM- (Kan Langer Mee) werkkleding'. In de etalages hangen aantrekkelijke japonnen tot achterin toe: 'want anders lopen de mensen gewoon door.' Het directeuren-duo blijft spaarzaam en verbouwt de winkel niet. Op drukke zaterdagen springen echtgenoten bij. Na opheffing van de textiel distributieregeling (1948) stijgt de omzet en komen enkele winkelbedienden in de leer.

Kort na het 25-jarig jubileum van de winkel overlijdt oprichter De Bree. In de jaren daarna verdelen de weduwen hun resterende aandelen over beide directeuren. Elk lustrum wordt gevierd tot de weduwen overlijden. Tussendoor roept de zaak zes dagen per week, want 'het geld groeit me niet op de rug', zegt vader Cools vaak tegen zijn kinderschare. In 1954 -1956 trekt hij Westlandse tuinders naar zijn grote stand op de Westlandse Handelstentoonstelling. Zoonlief deelt aan iedereen met een (versleten) werkbroek reclamefolders uit: 'Sanfor krimpt niet'. De klanten betalen contant.

Levi's reclame jaren zeventig

Spijkerbroekenrage

Dan biedt de firma Levy Straus een ruime voorraad spijkerbroeken aan die 'meneer Coelijn' pas achteraf hoeft te betalen, op voorwaarde dat hij deze over de héle toonbank vooraan in de winkel tentoonspreidt. De jeugd wordt zijn nieuwe eigenzinnige consumentengroep. Spijkerbroeken van Levy, Wrangler, Lee, Lois en corduroybroeken vliegen over de toonbanken weg.

Men zegt dat Golden Earring er zijn ribcordbroeken kocht. En op een briefje met 'Jonge Winkelbediende Gevraagd' kan R. van Leeuwen in 1962 direct beginnen: zeven jaar vóór zijn wereldhit *Venus* heeft hij hier korte tijd een baantje: 'met prima koffie', glimlacht hij later. Maar dan naderen ook de compagnons Cools en De Graaf hun pensioen. De kinderen kiezen allemaal voor andere beroepen. Zonder opvolgers is uitverkopen en opheffen de enige uitgang. Na de winkelsluiting in 1977 volgt een stille periode en vervagen de herinneringen. Maar een van die toonbanken staat nog steeds in mijn hobbykamer als 'werkbank'. Over vijf jaar is-ie honderd: antiek.

Herman J.M. Cools
hjmcools@planet.nl

Herinneringen aan de Notenbuurt

Ik ben geboren in 1939, op de Haagweg 158 (thans Oude Haagweg), tussen de Walnootstraat en Kokosnootstraat, maar dan aan de overkant in de tuinderijen. Wij woonden in een groot tuindershuis met vader, moeder, drie jongens en drie meisjes. Mijn vader werkte in de naastgelegen fabriek van Vredestein.

Rolschaatsbaan Marathon aan de Savornin Lohmanlaan 380, 1957. Foto: JosPé, collectie Haags Gemeentearchief

In de oorlogsjaren ging ik naar de kleuterschool in Loosduinen, later naar de lagere school (St. Petrus). Elke dag liep ik naar school, ook tussen de middag. Het blok van Haagweg, Walnoot-, Okkernoot-, Kokosnootstraat werd toen 'het nieuwe blok' genoemd. Op weg naar school kwamen we langs de afbraak. Het was een gedeelte, dat in oorlogstijd was gesloopt door de Duitsers. Later kwam er nog een patattent te zitten, Blote Jan genoemd. Bij mij thuis had ik altijd veel bezoek van vriendjes en vriendinnetjes, omdat wij daar buiten de Notenbuurt woonden en altijd veel vrijheid en ruimte hadden. Na de lagere schooltijd, naar de MULO op de Mient en op mijn zestiende naar de Topografische Dienst in Delft (vijfeneenhalf jaar inclusief militaire diensttijd). Tijdens mijn middelbare schooltijd, stond ik vaak vroeg op om in de tuin te helpen met de groente die naar de veiling gingen. Dit ging allemaal met schuiten naar de Loosduinse veiling.

In mijn tienerjaren hadden we veel lol met onze brommers. Ik had een Puch met een potje en hoog stuur. Veel meisjes versieren natuurlijk. Later kwamen de dansavonden in de crypten, zoals de Paulusparochie en de Fatima. Ook gingen we naar de rolschaatsbanen, Marathon, de Eekhoorn, de Leyweg en Zuiderpark. In 1988 heb ik een reünie georganiseerd met alle oude vrienden en vriendinnen van rond 1960. Locatie was de crypte onder de Pauluskerk, dat was inmiddels een partycentrum geworden, dus dat kon niet mooier. Zo heb ik op een zondagmiddag in maart, wel 48 personen bij elkaar kunnen krijgen en hebben we genoten van koffie, gebak en drankjes, en koud buffet tot 's avonds 22.00 uur. Natuurlijk werd er gepraat, gelachen en hebben we vooral veel herinneringen opgehaald. Het was helemaal geweldig.

Nog even terug naar de Notenbuurt! Hoek Walnootstraat, Haagweg zat de sigarenwinkel van Joop Mulder. In de Walnootstraat woonden van Beek, Koks, van Gent, van Schie, Hendriks, v.d. Kraan, Koehler, allemaal vrienden en bekenden. Okkernootstraat herinner ik me Burghout en Rademaker. Op de kruising van de Kokosnoot en Okkernootstraat, bevonden zich: slager Ultee, melkwinkel Zeelenberg, Coop en een fournituren zaak. In de Okkernootstraat: kapper Mooiman en bakker Breebaart. Daarboven woonde Els de Vette. Nog steeds mijn buurvrouw. Om de hoek op het Notenplein lag ijswinkel Nagtzaam en in de Kokosnootstraat waren mijn schoolvriendjes Gerard v. Bergenhenegouwen en Frans Hinfelaar te vinden. Op de hoek bakker Hegge, op de andere hoek groentezaak v. Leeuwen, waar we vaak kelderfuiven onder de winkel hadden. Bakker Hoppe op de Haagweg. In het Jeugdhuis werden fancyfairs en dansavondjes gehouden. Op de kruising van de straat, stond vaak een zweefmolen en een kleine kermis. In de winter genoten we van een grote kerstbomenfik. Op de Haagweg was ook een noodkerk, van de Paulus Parochie, naast de wasserijen van Tetteroo en Giezeman. Tot slot lag naast de Walnootstraat inrichting Rozenburg, thans Parnasssia.

Han Hersbach
Han.annemiek@gmail.com

de SUITE
slapen in eigen stijl

Door fysieke omstandigheden van meneer Prins was een nieuw bed noodzakelijk
De Suite maakte het waar.

"Mijn echtgenoot sliep heel onrustig en kon zich nauwelijks nog omdraaien," vertelt mevrouw Prins."We zijn fantastisch geholpen door De Suite. Mijn man kan nu weer zelfstandig omdraaien en opstaan. Door het ontspanningssysteem is hij veel rustiger en z'n beenkrampen zijn sterk verminderd."

Graag uw bezoek op afspraak, dat stellen wij op prijs.

Mevrouw & meneer Meijer wilden een nieuw bed en weer lekker slapen. De Suite maakte het mogelijk.

Mevrouw Meijer: "Ik sliep al jaren slecht en was oververmoeid. In ons nieuwe bed hebben we aan mijn kant FPS-technologie genomen. Verbazingwekkend hoe dat werkt, het is heerlijk. Als ik het aanzet, ben ik snel vertrokken. Ik slaap veel langer achter elkaar en voel me stukken fitter."

Voor u gemaakt
Op zorgvuldige wijze ontwerpen we uw bed en matras, steeds weer rekening houdend met uw wensen en omstandigheden. Dat kan zijn in geval van spier-, rug- en nekklachten of als er sprake is van moeite met draaien en opstaan. Als voortrekkers in comfortbedden maken wij, zelfs in de twijfelaarmaten, uitvoeringen met een verborgen hoog/laag functie. Zo kan uw bed of het bed van uw partner van alle functies en gemakken zijn voorzien zonder dat het van het partnerbed is te onderscheiden.

Kasten en slaapkamers
In het verlengde van de bedden maken we kasten en complete slaapkamers op maat. In de showroom staan bedden en kasten fraai opgesteld en een bezoek aan ons familiebedrijf in Moordrecht is beslist de moeite waard. Als een bezoek aan huis u beter past of omdat u een deel van uw bestaande bed wilt behouden, maak dan een afspraak.
Ter plekke kunnen we dan bespreken wat mogelijk is. Wat de vraag ook is, we vinden altijd een weg om te maken wat u wenst.

Beter ontspannen met geluid
Weldadig en uiterst gewaardeerd zijn onze bedden met FPS-technologie. Subtiele geluidsgolven zorgen voor stimulering van de bloedsomloop. U komt in een diepere staat van ontspanning en slaapt beter. Deze akoestische techniek is een succesvolle toepassing voor mensen die jetlag of stress ervaren, spierklachten of neuropathische pijn hebben, dan wel veel spanning opbouwen, zoals bij de ziekte van Parkinson.

Vanwege de nieuwe corona maatregelen is onze showroom beperkt open en alleen op afspraak. Informeer via 0182-375022 (ma. t/m za.) of wij een afspraak voor u kunnen maken. Voor zorg- en welzijn gerelateerde produkten, zoals hoog/laag bedden, kunt u naar wens ook een afspraak maken voor een bezoek aan huis Voor meer info: www.desuite.nl.

showroom en productie: Zuidplaspolderweg 11 2841 DC Moordrecht

Marcello en Els (W)eten Wat Lekker Is

Kitchen Kita
Indonesian Take Away

Toko?
Je weet natuurlijk dat toko Maleis is voor winkel. In Nederland is toko de naam voor een oosterse supermarkt. Bij de marine wordt het kleine winkeltje aan boord van een schip ook wel toko genoemd. In de omgangstaal wordt de term toko vaak gebruikt voor andere winkels, bedrijven en organisaties: "Hoe lang werk jij al bij deze toko?" Maar... in Den Haag is een toko een Indonesisch afhaalrestaurant, vaak met een paar kleine tafeltjes om aan te eten.

Gelukkig weer een Indonesische toko in de Reinkenstraat!

Begin jaren twintig van de vorige eeuw opende Tampat Senang zijn deuren en werd daarmee het oudste Indonesische restaurant van Den Haag en waarschijnlijk ook dat van Nederland. Van Toko Toet aan de Beeklaan wordt gezegd dat het de oudste toko van Den Haag is en Mirasa, de toko van 'Ome Jan', zat al in de Reinkenstraat toen wij halverwege de jaren tachtig Marcello's Art Factory begonnen. Mirasa is er niet meer, in het pand op nummer 61 zit nu Little Sangria, weer een eetgelegenheid dus. Maar gelukkig heeft de Reinkenstraat - nu op nummer 3 - sinds kort weer zijn eigen toko: Kitchen Kita!

Miss Angel

Kitchen Kita is van eigenares en kok Desvi, bekend van D'Javas aan het Muzenplein en van Si'Des in de Markthof. De toko aan de Reinkenstraat staat onder leiding van Lydia, die sommige van jullie misschien wel kennen als DJ Miss Angel. We spreken haar in de kleine gezellige en sfeervol ingerichte toko, direct rechts in de Reinkenstraat als je van de Laan van Meerdervoort afkomt. Niet te missen. Je ziet het meteen aan de mooie witte Indonesische parasol voor de deur.

Rijsttafel Kita

Het eten is zoals je gewend bent bij een goede Indonesische toko. En er valt veel te kiezen bij Kitchen Kita, zowel vega als met vlees. Natuurlijk de bekende hapjes als loempia, bapao en lemper. Diverse groentes en vleessoorten en verschillende gevulde broodjes. Maar ook typische streetfood gerechten zoals saté kambing, gado gado, tahu telor en roti kip. Kokkin Desvi is trots op haar lontong sajur! Maar wij kunnen er niet om heen om zoveel mogelijk te proeven dus kiezen we voor de uitgebreide rijsttafel Kita met onder andere ayam cashew, sayur lodeh, telor, boontjes, roerbakgroente, tahoe, rendang, semor en witte rijst. We eten het thuis met zijn drietjes en zijn blij dat er weer een goede toko in de Reinkenstraat zit. Complimenten aan Desvi voor het eten en aan Miss Angel Lydia voor de service. Kitchen Kita, dapur kita of wel onze keuken!

Op een rijtje
Kitchen Kita
Indonesian Take Away
(bezorgen kan ook)
Reinkenstraat 3, 2517 CN Den Haag
06 - 5198 4214
www.kitchenkita.nl

Nasi Rames	€ 9,50
Rijsttafel	€ 18,50
Streetfood	€ 6,50 - 8,50
Broodjes	€ 3,00
Hapjes	€ 2,25

HAAGSE GELUIDEN

Haagse Geluiden gaat over Haagse muziek, dansgelegenheden, muziekwinkels en platenzaken in de jaren '50, '60 en '70.

The Moody Sec

The Moody Sec was een op blues gerichte Haagse band en heette oorspronkelijk The Mody-Sec, maar door een fout op de hoes van de single *Mockingbird*, waar The Moody Sec op stond, is dat zo gelaten.

De band bestond uit Will Matla (gitaar/zang), Ton v.d. Meer (gitaar/zang), Dick Hoppe (bas) en Bart Terlaak (drums), vier bekende Haagse muzikanten. Er werd geoefend achter de meubelwinkel van Ma Matla, in de Frederikstraat. De band speelde voor een habbekrats in allerlei tentjes, veelal in voorprogramma's van bekende(re) bands en zangers, met nummers van o.a. Wilson Picket, Joe Tex, Otis Redding en The Small Faces. Ze begeleidden de Engelse zanger Dave Berry op zijn Hollandse tour. Met zijn spectaculaire optredens zorgde Berry voor veel commotie in het land. Bij het nummer *This Strange Effect* sloeg bij het publiek de vlam in de pan; in het Westland klom het publiek over de hekken, op het podium, wat uitmondde in massale vechtpartijen, waarop Berry en The Moody Sec de benen namen. Op een mooie zomeravond werd er gespeeld in De Drie Stoepen, aan de Prinsegracht. In het publiek zat drummer Albert Engels van de Rotterdamse soul formatie Free Unlimited. Albert was een neef van de bekende jazz drummer John Engels. Het klikte tussen de band en Albert en besloten werd dat hij drummer Bart zou gaan vervangen. Toen de band in Scheveningen optrad, o.a. in De Berenbak en Les Galeries, speelde Vin Cardinal a/t Queens in het Casino. Zij hadden net de single *I need your Lovin* (live At The Casino) uitgebracht met Robbie van Leeuwen op solo gitaar. De van Sint Maarten afkomstige soul zangeres Marva Hodge was ook in het Casino. Zij zocht een band en werd door Vin opmerkzaam gemaakt op The Moody Sec. Bij een later optreden in de (oude) Marathon maakte Marva veel indruk op Hans Vermeulen, Robby van Leeuwen en Henk Smitskamp. Het contact met The Moody Sec werd gelegd en Marva zat bij de band. Het eerstvolgend optreden in De Drie Stoepen was legendarisch, veel aandacht in *De Haagsche Courant*, publiek viel flauw, de zaal ging plat. Via Hans Oosterhout (The Kick) en Wouter van Soest (manager Q'65 en producer bij Altona Productions) werd besloten om een single te maken. Dat werd het al eerder genoemde nummer *Mockingbird* met op de B-kant *Ballad of a Waiting Man*. Behalve een foute bandnaam stond ook een foute auteursnaam van de B-kant op de plaat en staat pianist Peter Seilberger op de hoes, die echter niet heeft meegespeeld. Drummer was Jay Baar (Q'65), Albert stond nog onder contract bij de Free. De background-vocals werden gedaan door bassist Dick Hoppe en Linda Melcherts, echtgenote van Ton v.d. Meer. De single kwam uit op Decca, maar door gebrek aan aandacht

Marva Hodge & The Moody Sec

deed hij niet veel. Tot hij onder de aandacht kwam van Freddy Haayen, ooit platen inpakker bij Polydor, inmiddels producer van o.a. The Free en The Golden Earrings. Hij gaf groen licht voor een tweede (succesvolle) single. Het succes nam toe, de band speelde o.a. in West-Duitsland, België, Luxemburg, heel Nederland, en in Den Haag o.a. in Mont d'Or, Casino, Club 192 en in het concertgebouw Amsterdam met prinses Beatrix onder het publiek. De single *Let the Sunshine in* uit de musical *Hair* werd uitgegeven onder de naam *Marva Hodge & The Moody Sec*, met producer Jaap Eggermont (ex Pirates/Golden Earrings/later Stars on 45), jazzpianist Cees Schrama (Schrama Sesjun Band) en het zangtrio The Hearts of Soul uit Capelle. Het nummer stond 8 weken in de Veronica Top 10. Op de b-kant staat het nummer *00-043-GM*, het kenteken van de sportauto van Freddy Haayen. Ondanks of dankzij diverse personele mutaties is het vanaf hier een succesverhaal. Koningen in een zelf geschapen koninkrijk. Wilde onvergetelijke jaren. Helaas is het tot een album nooit gekomen. In 1971 valt het doek voor *The Moody Sec*.

Rob Mindé
romin@ziggo.nl

Herinneringen aan vijf heftige dagen in Mei 1940

(Tweeluik: deel 1 van 2)

We hadden een hele strenge winter achter de rug. Het had hard gevroren en er had veel sneeuw gelegen. De schildwachten met de bajonet op het geweer voor de school bij ons verderop in de Vlierboomstraat hadden met een druppel aan hun neus staan stampvoeten en kleumen om enigszins warm te worden in hun veel te dunne legeroverjassen.

Hoe het begon

Wij kinderen hadden in eerste instantie veel genoten van de ijspret. Daar hadden we ruim de tijd voor gehad want door de mobilisatie waren veel schoolgebouwen door militairen bezet en gingen we daardoor maar halve dagen naar school. De ene week 's morgens en de andere week 's middags. Maar op de duur waren we de ijspret zat en waren we nu toch weer blij met de voorjaarszon. Die voorjaarszon was voor de huisvrouwen een teken. De kriebels kwamen weer. De tijd was weer aangebroken voor de grote voorjaarsschoonmaak. Alles wat het hele jaar nauwgezet was schoongehouden en afgestoft kreeg opnieuw een grote beurt. Er moest worden gesopt, geschrobd en geboend en waar nodig werden muren opnieuw behangen en plafonds opnieuw gewit. Het hele huis moest weer 'spic en span' zijn, (deze uitdrukking werd evenwel later pas uitgevonden). De gezamenlijke slaapkamer van mijn broer en mij was het eerst aan de beurt. De beide opklapbedden werden gedemonteerd, van de muur afgeschroefd en rechtop in de gang gezet. Wij moesten nu op onze matrassen op de grond slapen. Ik vond dat wel spannend. Ik had nog nooit gekampeerd en ik dacht dat dat best wel leuk zou zijn. En dit leek toch een beetje op kamperen. Ik had voor mijn gevoel maar kort geslapen toen ik wakker schrok door een hevige bons. Onmiddellijk dacht ik aan die metalen bedden die rechtop in de gang waren gezet. Daar was er vast één van omgevallen. Maar er volgde nog een paar van die knallen. En er stonden maar twee bedden in de gang. Twee van die knallen zou dus genoeg moeten zijn geweest. Maar het waren er meer. Mijn vader hielp ons uit de droom: Het was oorlog! Er vlogen vreemde vliegtuigen in ons luchtruim en daarop werd nu geschoten. Dat verklaarde de knallen. Het bleek dat de Duitsers ons land aan het binnenvallen waren en dat Nederland zich daar heftig tegen verweerde.

We kleedden ons aan en gingen naar buiten. We zagen in de verte grote donkere vliegtuigen in de lucht. Daaruit vielen kleine zwarte figuurtjes die vervolgens aan een parachute langzaam naar beneden dwarrelden. We zagen een waar luchtgevecht. De nieuwe jachtvliegtuigen van de Nederlandse luchtmacht, de Fokkers G1 waren met hun merkwaardige dubbele staart duidelijk herkenbaar. Zij gingen moedig het gevecht met die Duitse vliegtuigen aan. Ook het luchtafweergeschut ging vanaf de grond hevig tekeer. We zagen een enkel vliegtuig neerstorten met een grote rookpluim achter zich aan onder luid motorkabaal. Voor onze ogen speelde zich in de lucht een tumultueuze situatie af die we als kind eigenlijk nog maar nauwelijks konden bevatten.

Tijdens de mobilisatie helpen kinderen mee met het vullen van zandzakken, Bilderdijkstraat 1-3, poort van de Openbare Bibliotheek direct naast Bilderdijkstraat 43 Douwes, H.A.W. 1939

Duitse parachutisten landen in de Tedingerbroekpolder op 10 mei 1940 circa 4.00 uur. Linksvoor de toren v Bosbad (Amalia van Solmsstraat). Foto: H. Lamme, collectie Haags Gemeentearchief

De soldaten, die in de school verderop gelegerd waren vertrokken met spoed in zuidelijke richting. De officieren en onderofficieren brulden hun bevelen. Enkele soldaten bleven achter. Die achterblijvers braken de straat open en barricadeerden met de stoeptegels de ingang van de school. In de straat schoolden de mensen samen. Groepjes buurtbewoners bespraken de situatie. Men keek zorgelijk. Ook wij kinderen waren onder de indruk hoewel we zo'n oorlog misschien ergens ook wel spannend vonden. Sommige vrouwen en kinderen hadden hun man en vader in het leger. Anderen hadden daar vrienden en kennissen. Ook was men bezorgd om de soldaten die in de school naast ons gelegerd waren en die elders in gevaar waren. In huis beplakte men de ruiten met plakband, om te voorkomen dat men bij explosies door rondvliegende glassplinters gewond zou raken. De winkels bleven voorlopig dicht maar de meeste mensen hadden toch al veel eerder wat levensmiddelen gehamsterd. Bij de recente politieke ontwikkelingen hadden velen eigenlijk wel enigszins op een oorlog en schaarste gerekend.

De dag ging voorbij en de avond kwam. De strijd in de lucht was geluwd. Mijn vader had zich beschikbaar gesteld voor de opruimploeg van de Luchtbescherming. Dat betekende dat hij in het geval van een bombardement of vernielingen door andere oorzaken puin moest ruimen op zoek naar slachtoffers. Mijn moeder was het daar niet mee eens geweest. Zij vond dat een administratief ambtenaar voor de gemeenschap

Fokker G-I. De 322 en de 303 op patrouille in mei 1940. Schilderij Bert Olsder via Olsderart

van het

fijnzinniger arbeid zou moeten verrichten. Maar mijn vader hield voet bij stuk. En nu moest hij zich melden om tijdens de nacht beschikbaar te kunnen zijn. Mijn moeder zat in zak en as. Zij deed die nacht geen oog dicht. Maar de volgende dag dook mijn vader weer heelhuids op. Er was niet gebombardeerd. Hij had op de verzamelpost heerlijk geslapen.

Gaandeweg ging mijn vader zich wel wat zorgen maken om zijn tuintje. De gemeente had voorheen veel braak liggend bouwgrond om laten spitten en stukken daarvan ter beschikking gesteld van diegenen die bij schaarste de rantsoenen van hun gezin door eigen teelt wat zouden willen aanvullen. De 100 m2 van mijn vader bevonden zich in de nabijheid van Meer en Bosch in een wijk die tegenwoordig bebouwd is met huizen maar toen ook nog wat onbebouwde grond omvatte. Het gerucht ging dat er juist daar ter plaatse flink zou zijn gevochten, om het vliegveld Ockenburg. Mijn vader maakte zich dus nu zorgen over de staat van zijn gewasjes en tegen alle redelijke overwegingen in besloot hij toch ter plaatse een kijkje te gaan nemen. Zoals gebruikelijk ging ik met hem mee, achterop de fiets.

Een heftig voorval

Er gingen geruchten dat er overal wegblokkades zouden zijn in verband met Duitsgezinde elementen die contact wilden leggen met hun Duitse vrienden (de vijfde colonne). Bij die wegversperringen moest men zich kunnen legitimeren. Mijn vader stak zijn paspoort bij zich en ik werd voor alle zekerheid voorzien van mijn geboortebewijs hoewel het niet erg voor de hand lag dat ik als negenjarige voor een subversief element zou worden aangezien dat met vijandige bedoelingen contact met de Duitsers zou willen opnemen. Maar zekerheid vóór alles. We gingen op pad. Ik dus bij mijn vader achterop de fiets met mijn voeten keurig op de stepjes. Inderdaad werden we binnen 5 minuten aangehouden door een eenzame niet-geüniformeerde jongeling, gewapend met iets wat op een geweer leek. Mijn vader voldeed aan de eis zich te legitimeren. Naar het oordeel van de gewichtige jongeling bleek alles in orde en we mochten doorfietsen. Ik was danig gefrustreerd dat aan mij geen enkele aandacht werd besteed. Diep teleurgesteld trok ik snel mijn geboortebewijs tevoorschijn en hield dat demonstratief onder de neus van de gewapende jongeman. Hij verwaardigde het met geen blik. Hij trok alleen zijn neus op. En wij fietsten verder.

In dit vroege voorjaar nog maar weinig opgekomen maar de volle 100 m2 werden toch aan een nauwgezette controle onderworpen. Daarna werd er nog gauw hier en daar een sprietje onkruid uit de grond getrokken en toen dat allemaal gebeurd was konden we weer te vertrekken. Ik had de indruk dat hij dat wel met enige tegenzin deed. We gingen niet meteen op weg naar huis. Eerst fietste mijn vader de Laan van Meerdervoort op in de richting van Meer en Bosch. Hij had, denk ik, toen we naar het tuintje reden al iets gezien wat zijn aandacht had getrokken. Tegenover Meer en Bosch lag toen nog een brede strook onbebouwde grond. Op die strook zagen we een auto geparkeerd staan. Het was een personenauto die legergroen was gespoten. Zelf meende ik hem te herkennen als de auto, waarin de commandant van de militairen die in de scholen vlak bij ons gelegerd waren, regelmatig werd vervoerd door een militaire chauffeur. Nu was die auto zwaar beschadigd. Hij zat vol kogelgaten en alle banden waren lek. Maar het meest opvallend was een kogelgat in de voorruit en daarmee corresponderend een bebloed kogelgat in de rugleuning van de bestuurdersstoel. We vreesden het ergste. Het was duidelijk dat die beide gaten door dezelfde kogel waren veroorzaakt. We realiseerden ons dat de bestuurder ongetwijfeld door die kogel moest zijn doorboord. Hij moest daardoor absoluut ernstig gewond zijn geraakt of misschien wel zijn gedood. Ik zie dat beeld tot op de huidige dag voor me. Diep onder de indruk reden we naar huis. (wordt vervolgd)

Gé C. Witmaar
gcwitmaar@gmail.com

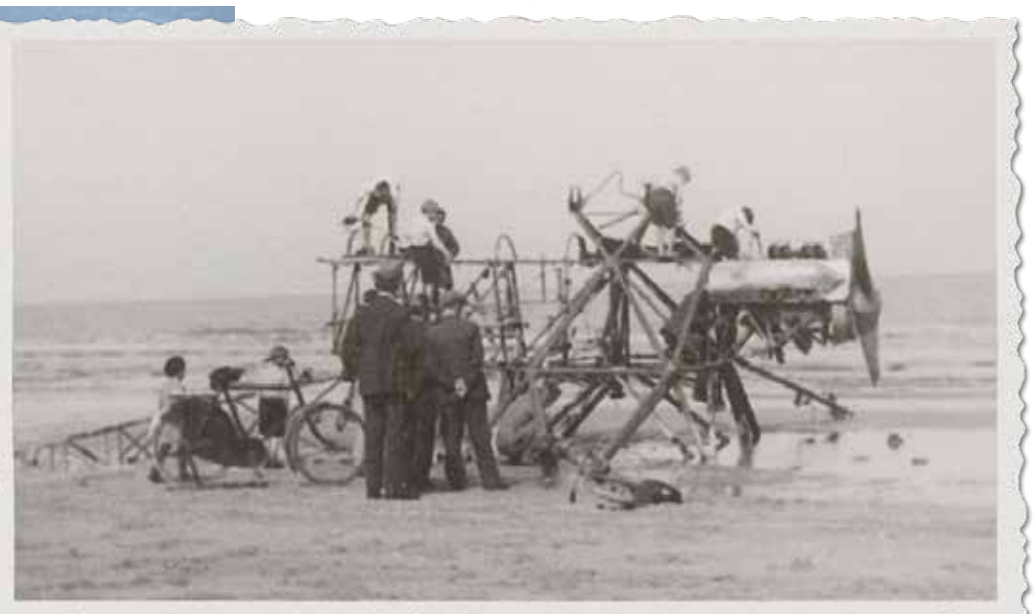

Resten van een neergestort Nederlands vliegtuig op het strand van Scheveningen 1 mei 1940. Foto: H.A.W. Douwes, collectie Haags Gemeentearchief

Een kennisgeving van de Mobilisatie, aangeplakt op een transformatorhuisje van het Gemeentelijk Energiebedrijf op het Stationsplein, 1939. Foto: H.A.W. Douwes, collectie Haags Gemeentearchief

Brandweeroefening door de luchtbeschermingsdienst gehouden, Maaswijkstraat, 1939. Foto: collectie Haags Gemeentearchief

Een redder in nood

Ik schrijf dit verhaal voor mijn nicht Elisabeth Klimp, nu 88 jaar, die in een verzorgingshuis zit en veel dingen vergeet. Alleen dit verhaal is in haar geheugen gegrift.

Zij vertelt:
"We woonden in de Amalia van Solmstraat, in het Bezuidenhout en mijn ouders verhuurden kamers. Op 3 maart 1945 ging 's ochtends vroeg het luchtalarm. Ik was twaalf jaar en alleen thuis, want mijn moeder lag in het Bethlehemziekenhuis. Mijn vader was chef-kok in Eindhoven en mijn twee broers van zestien en zeventien jaar waren door de Duitsers in werkkampen gezet.

Mijn moeder had me gezegd: 'als het luchtalarm gaat, dan pak je mijn tas, daar zitten alle papieren in, en ga je je verschuilen onder het trapgat.' Ik pakte dus haar tas, rende naar beneden en ging onder het trapgat zitten. Op dat moment komt er een kamerhuurder naar beneden, zag mij en zei: 'ga het huis uit, dit is veel te gevaarlijk!' Ik rende de straat op, de kant op waar alle mensen naar toe liepen en kwam een buurmeisje tegen die zei: 'kom met mij mee. Ik ga naar mijn tante.' Die tante was heel lief en vanuit haar raam zag je een vreselijke grote brand op het Bezuidenhout. Ik wilde naar mijn moeder, dus ging de oom van het buurmeisje met mij naar het Bethlehemziekenhuis, waar ik vreselijk schrok want dat was helemaal leeg en alle ruiten waren kapot.

Muzenstraat, met rechts het Militair Hospitaal, 1950. Foto: Dienst van de Wederopbouw en de Stadsontwikkeling, collectie Haags Gemeentearchief

Ik ben toen met die oom, al lopend, alle ziekenhuizen afgegaan en wat was ik blij toen we eindelijk mama vonden in het Militair Hospitaal, in de Muzestraat. Heerlijk was het, toen we weer allemaal samen waren na een paar maanden!
Mijn broer Gerrit vertelde dat hij niet wist wat hij zag toen hij bij ons huis langs ging. Alleen het poortje voor het huis stond nog overeind!"

Cornelia Pezaro
cor.mau@hotmail.com

Amalia van Solmsstraat 38 (t.h.v. het Bosbad) in 1938. Foto: Willy Schurman, collectie Haags Gemeentearchief

Amalia van Solmstraat (t.h.v. het Bosbad) na het bombardement van het Bezuidenhoutkwartier, op 3 maart 1945. Foto: collectie Haags Gemeentearchief

BEUMER
Het Warenhuis voor Thuis
Voor al uw hoge kwaliteit tuingereedschappen en materialen. Maak de mooiste tuin van Den Haag!
TERRAS & TUIN
ONKRUID BESTRIJDING • GROENE AANSLAG
TUINMEUBELEN • PARASOLS & BARBECUES
Kom naar de winkel,
bekijk ons aanbod en laat u adviseren.
beumerijzerhandel.nl • Tel: 070-3280248 • Mail: info@beumerijzerhandel.nl
Van Hoytemastraat 72, 2596 ES 's-Gravenhage

SINCE 1985 ®
Marcello's
ART FACTORY and ROCK GALLERY
PORTRET
ILLUSTRATIE
ROCK ART
TEKENLES
www.marcellos.nl

OPRUIMING € 495,-
HIER MOET U EVEN IN GEZETEN HEBBEN
Op zoek naar een klassieke fauteuil?
Kom langs en kies een model wat bij u past! Verschillende klassieke fauteuils in de aanbieding!
Kom langs of kijk op starstijlmeubelen.nl

NEEM DEEL AAN
HET DEPOSITOFONDS
VAN DE VOLHARDING
Veel mensen willen hun nabestaanden niet opzadelen met hoge uitvaartkosten. Begrijpelijk, een gemiddelde uitvaart kost al snel meer dan € 5.000. Deelname aan het Depositofonds van De Volharding biedt hiervoor een passende oplossing met veel zekerheid.
√ U ontvangt € 250,- uitvaartkorting bij een uitvaart verzorgd door CUVO uitvaartzorg.
√ Jaarlijks ontvangt u rente.
√ U kunt flexibel bijstorten.
√ Deelname is kosteloos.
Vragen over uitvaarten?
Bezoek gratis en vrijblijvend ons spreekuur:
Elke dinsdag van 10.30 - 12.30 uur op de Roggeveenstraat 141, hoek Prins Hendrikstraat.
Kijk voor andere spreekuren op www.cuvo.nl.
Word lid van De Volharding en neem deel aan het Depositofonds!
Bel 070 221 05 80 of ga naar www.devolharding.nl/depositofonds
DE VOLHARDING
SAMEN VOOR ELKAAR
CUVO uitvaartzorg

Vroem,Vroom...

In elke editie van De Haagse Tijden stapt autojournalist John Vroom weer even in een auto die vroeger door Den Haag reed.

Triumph Dolomite

Als ik aan de Triumph Dolomite denk, dan denk ik met veel genoegen terug aan vakantieliefde Suzanne, die ik in Maidenhead ontmoette tijdens een jeugdvakantie daar, bij mijn oom en tante in Engeland. En waarom dat dan? Vraagt u zich wellicht af. Omdat haar ouders in een blauwe Triumph Dolomite reden.

Een auto die ik overigens weinig in het Haagse heb zien rijden. Begrijpelijk, want hij was niet alleen prijzig in die tijd, zo rond de 17.000 gulden, maar hij leed ook onder de vele stakingen, waardoor de kwaliteit ook niet optimaal was en het claims regende bij de importeur van British Leyland. De Dolomite was dan ook een van de laatste der Mohanikanen, want na dit model hield het merk in 1984 op te bestaan, maar dat terzijde. Het slimme van Triumph was dat zij haar modellen veelal liet ontwerpen door Italiaanse designers en zo ook deze Dolomite die getekend werd door Giovanni Michelotti, waardoor er een fraai design ontstond.

Korte neus, slanke taille, grappige knik in de raamstijl van het achterportier met daarnaast een zwart vinyl accent, een beetje overkapte achterruit, een strakke achterkant en voldoende chroom. Typisch Engels was het povere benzinedopje zonder sleutelslot. Iets dat blijkbaar in die tijd nog kon, net als het touwtje uit de brievenbus.
Het interieur zag er eveneens typisch Engels uit, althans in mijn ogen. Warm houten dashboard dat doorgetrokken werd over de portierranden.
Het typisch Engelse aspect vond ik de slordigheid in afwerking, zoals de zichtbare schroefjes, scharnieren en draden achter de verwarmingsschuiven. Achter het sportieve, driespakige stuur waren twee mooie grote Smiths klokken bevestigd voor de snelheidsmeter en de toerenteller, met nog drie kleinere klokjes voor benzine, olie- en temperatuurmeters. Het meest opvallend en typerend voor dit model was de ronde klok met daarin in partjes verdeeld de diverse waarschuwingslampjes. Grappig was dat deze Dolomite ook nog de traditionele tochtraampjes had met de traditionele, inbraakgevoelige drukknopsluiting. In het midden de korte versnellingspook, ook van hout voorzien, die een wat vreemd schakelpatroon had voor de achteruit: knop optillen, naar rechts en omhoog naast de drie. Rijden met deze Dolomite was een actieve bezigheid.
De zit was redelijk hoog en het verstelbare stuur lag een beetje plat, waardoor je wat rechtop zat. De versnellingsbak liet zich makkelijk bedienen, waarbij je, zeg maar, een korte '1' had en een lange '2' en de Britse 4-cilinder motor met twee carburateurs gaf echt een levend gevoel met zijn rauwe en raspende geluid. In de sportwereld had de Dolomite Sprint met zijn 125 pk al naam gemaakt en dat sportieve imago straalde ook af op de Dolomite met zijn 4-cilinder, 1854 cc en 91 pk. Ik zei het al, de Triumph Dolomite was een van de laatste der Mohanikanen in de Britse auto-industrie die in die jaren met vele stakingen kampte, waardoor er gewoon slechte producten geleverd werden en er verliezen geleden werden. De Dolomite zou in 1977 vervangen worden door een nieuw model, maar dat project werd in 1975 door geldgebrek stopgezet. Er was zelfs geen geld voor een facelift. Niet lang daarna viel het doek. Zóóóóó jammer!

John Vroom
johnvroom@planet.nl

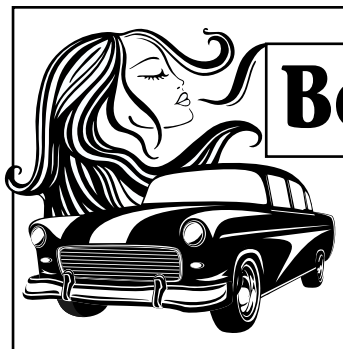

Beauties of the Sixties (49)

John Vroom (autojournalist)

In de jaren '60 waren vrouwen en auto's nog onlosmakelijk met elkaar verbonden in promotie- en reclame-uitingen en geven nu een nostalgische blik op het tijdsbeeld van toen.

Wat was Elza trots toen ze na het behalen van haar rijbewijs, mocht rijden in de Opel Rekord van haar vader. Typisch jaren '60, dat witte stuur met chromen claxonring, wit dashboard, tochtraampjes en de vormgeving van die portieren.

Deze week bij west

De komende periode zie en hoor je onderstaande programma's bij Omroep West. Daarnaast houden we je natuurlijk altijd op de hoogte van al het nieuws.

89.3 Radio West maandag t/m vrijdag

06.00 uur West Wordt Wakker Nieuws uit de regio en van daarbuiten, met Tjeerd Spoor en Jorinda Teeuwen.

10.00 uur Aan de Bak Gezellige muziek, spelletjes en een bak koffie met Patrick van Houten.

12.00 uur Muijs in de Middag Lunchprogramma met Bas Muijs.

14.00 uur Muziek aan Zee Marjolein Visser draait heerlijke muziek.

16.00 uur West komt Thuis Justin Verkijk neemt de dag met je door *(tot 19.00 uur, daarna non-stop muziek).*

Op 4 mei is een extra uitzending te horen rondom de Herdenking op de Waalsdorpervlakte, van 19.00-20.30 uur.

89.3 Radio West op zaterdag

09.00 uur UIT! Rogier van der Zanden geeft je uitgaanstips .

12.00 uur Broodje Bral Sjaak Bral neemt de actualiteit met je door.

14.00 uur Radio West Sport Gevarieerd programma met onder meer sport *(tot 18.00 uur, dan non-stop muziek).*

89.3 Radio West op zondag

07.00 uur Klassiek op West *(herhaling om 19.00 uur)*
Aad de Been draait bekende en onbekende klassieke- en wereldmuziek.

09.00 uur Muziek van alle Tijden *(herhaling om 18.00 uur)*
Pieter Kuipers draait muziek op verzoek.

10.00 uur UIT!

12.00 uur Adres Onbekend *(tot 14.00 uur, daarna non-stop muziek).*
Zoektochten naar uit het oog verloren bekenden, met Ron Kas.

TV West maandag t/m vrijdag

Dagprogramma's vanaf 17.00 uur: (daarna herhalingen)

ma: The Mall, over de verbouwing van winkelcentrum Leidsenhage naar Westfield, Mall of the Netherlands.

di: Team West Opsporingsprogramma met Kirsten van Dissel.

Kinderherdenking Madurodam (alleen op 4/5 om 19.30 uur)

Ik was Erbij! Filmbeelden van vroeger. Op 4/5 over Zee hospicium en op 11/5 gaan we met oud ADO-speler René Pas terug naar het Zuiderpark in seizoen '70/'71.

wo: Bollenjongens Serie waarin Johan Overdevest een jaar lang elf jonge bolllenboeren in de Duin- en Bollenstreek bij hun werk volgt.

do: Bij ons in Laak Fred Zuiderwijk struint door Laak in Den Haag (6/5), vanaf 13/5 volgt een nieuwe serie over Leidschenveen/Ypenburg.

vr: Hart voor Muziek Zing mee met Hollandse hits

17.30 uur TV West Nieuws

17.45 uur Weer met Huub Weerbericht van Huub Mizee.

TV West zaterdag

07.30 uur TV West Weekoverzicht

17.00 uur Westdoc: op 8/5 een samenvatting van het Bevrijdingsfestival Den Haag en op 15/5 de finale van het Haags Songfestival.

TV West zondag

09.00 uur Hoop & Leven De universele kerk van Gods Rijk.

17.00 uur Slag om de Residentie: Registratie van het concert van de Koninklijke Militair Kapel Johan Willem Friso in de Nieuwe Kerk in Den Haag en op 16/5 Parkpop Memories, waarin we dit keer terugggaan naar 2017 toen Level 42 op het podium stond.

Alle programma's op TV West worden herhaald. Kijk voor alle uitzendtijden op Omroepwest.nl of in de Omroep West app.

Ziggo 30 KPN 512

Een magische voetbalwedstrijd op Houtrust

Vierentwintig maart is een belangrijke datum in de geschiedenis van het Nederlandse voetbal. In 1913 versloeg het Nederlands elftal voor het eerst in de geschiedenis Engeland. En dat in een tijd dat iedereen dacht dat de Engelsen, die immers het voetbalspel hadden uitgevonden, onverslaanbaar waren. De gedenkwaardige wedstrijd speelde zich af op het Haagse Houtrust op wat toen het veld van H.B.S. was.

Het Nederlands Elftal in 1913 Foto: 'Het Sportblad', via Delpher

Voor de wedstrijd

In de voorbesprekingen in de kranten werd de wedstrijd vooraf al 'veelbesproken' genoemd. Ook opvallend zijn de statistieken: Nederland had eerder zeven keer tegen Engeland gespeeld en alle keren verloren. Het totaal aantal doelpunten in die wedstrijden was Engeland 42 tegen Nederland 4. Er was wel een opgaande trend: in 1907 verloor Nederland nog met 8-1, in 1911 werd het 1-0. Overigens verkeerde Nederland in goed gezelschap. Behalve Denemarken had nog geen enkel land op het continent van de Engelsen gewonnen. De spoorwegen hadden extra treinen ingezet om supporters naar Den Haag te vervoeren. En in de stad reden extra trams, die met vlaggetjes waren versierd. En zo kwamen 17.000 toeschouwers naar Houtrust. Wie nog geen kaartje had, kon terecht bij de zwarthandelaren die buiten het sportterrein hun waren aanboden.

De wedstrijd

De toeschouwers werden verwelkomd door de vrolijke muziek van de Jagerskapel. Onder hen waren ook de nodige hoge heren: De burgemeester van Den Haag, de gemeentesecretaris en twee wethouders. Ook ministers, hoge ambtenaren en militairen, de voorzitter van het Olympisch Comité en een afgevaardigde van de Engelse delegatie hadden een plek op de tribune. Nadat de Jagerskapel de volksliederen had gespeeld, begon de wedstrijd om half drie onder leiding van een Belgische scheidsrechter. Al na 8 minuten spelen scoorde De Groot en stond Nederland voor. Maar helaas maakten de Engelsen voor rust gelijk. Na de rust was het opnieuw De Groot die het Engelse net wist te vinden en dankzij mooie reddingen van keeper Göbel bleef de stand 2-1. Na het laatste fluitsignaal stormden de toeschouwers het veld op, uitzinnig van vreugde. Het bleef nog lang onrustig in Den Haag. In de krant viel te lezen: 'Duizenden vulden de straten en binnenstad. Bij de stations hoopten de vertrekkenden zich op. Alles ging echter ordelijk in zijn werk'.

Het Engels Elftal, 1913. Foto: 'Het Sportblad' via Delpher

Grote vreugde

In de kranten werd de uitzinnige vreugde over de overwinning uitgebreid beschreven. De verslagen van de voetbalwedstrijd waren aanzienlijk langer dan de berichten over de Balkanoorlog die in 1913 woedde. Wat extra opviel, omdat kranten in die tijd nog geen sportkatern hadden. Het verslag van de wedstrijd stond vaak op dezelfde pagina als de oorlogsberichten. Na afloop bood de voetbalbond de spelers en officials een feestmaal aan in het sjieke restaurant Royal, aan de Kneuterdijk (vanaf 1918 aan het Lange Voorhout). Tijdens een speech zei de leider van het Engelse gezelschap dat Nederland de wedstrijd verdiend gewonnen had. Zo is het 'wonder van Houtrust' in de geschiedenis van het Nederlandse voetbal bijgeschreven.

Jacqueline Alders
info@jacquelinealders.nl

Bezoekers van de voetbalwedstrijd Holland - Engeland, op Houtrust, 1913. Foto: collectie Haags Gemeentearchief

Blijf lekker thuis

Deze agenda bevat allerlei activiteiten die voor lezers van De Haagse Tijden interessant kunnen zijn – tentoonstellingen, lezingen, informatie, cursussen, muziek, theater, enz. Heeft u activiteiten te melden? Stuur uw gegevens op via e-mail naar dehaagsetijden@bruckel.nl of bel: 070 - 360 76 76

We zitten al een tijdje binnen en ondanks de huidige versoepelingen, ziet het er naar uit dat culturele instellingen voorlopig nog gesloten blijven. Gelukkig is er online nog genoeg te beleven in Den Haag en omgeving. Laat u verrassen door concerten, voorstellingen en nog veel meer. De redactie van De Haagse Tijden deelt enkele tips met u.

Munten, postzegels, bankbiljetten en ansichtkaarten

Ergens slingeren nog de postzegelalbums van opa op zolder. Waar zijn de munten van pa eigenlijk gebleven? En zijn die ansichtkaarten bestemd voor het oud papier? U bent niet de enige met vragen over een verzameling munten, postzegels, papiergeld, ansichtkaarten of penningen. Daarom houdt de Munten- en Postzegel Organisatie (MPO) elke woensdag een open inloopdag. Wie zijn of haar verzameling deskundig en gratis wil laten beoordelen, kan tussen 10.00 en 16.00 uur terecht bij de MPO, Energieweg 7, IJsselstein, nabij Utrecht. Aansluitend is er desgewenst advies met betrekking tot verkoop of verzekering. Informatie: 030-6063944 of kijk op www.mpo.nl.

Goud, zilver, kunst, curiosa en militaria

In de la ligt nog die gouden ketting van oma. Ergens ligt nog een potje met oude sieraden. Dat oude beeldje of die zilveren miniatuurtjes in de kast, zijn die nog wat waard? En hebben die oude onderscheidingen en militaire spulletjes nog waarde? Allemaal vragen met betrekking tot goud, zilver, kunst en curiosa of militaria. Bezoek eens onze open inloopdag, elke donderdag van 10.00 tot 16.00 uur. U bent dan welkom bij MPO/Heritage op de Energieweg 7 te IJsselstein, vlakbij Utrecht, voor een gratis en vrijblijvende taxatie. Aansluitend krijgt u desgewenst advies met betrekking tot verkoop of verzekering. Voor meer informatie: 030-6063944.

Kunst en Cultuurvaart van Natuurlijk Nicole en de Willemsvaart!

Zaterdag 8 mei organiseren wij een bijzondere vaartocht die start bij Den Haag CS, over het Kanaal met boeiende verhalen en langs het imposante Berlagegebouw, Huize Katwijk en ministerie Verkeer en Waterstaat en nog veel meer, naar het weelderige Westbroekpark. Daar stappen we uit en ontvangt u een rondleiding langs de Beelden in het Rosarium. We sluiten deze vaart af met een drankje bij Greens in the Park. Start is om 11.00 uur en rond 14.00 uur is deze tocht ten einde. Kosten: 32,50 p.p. en er is een Coronaprotocol van toepassing. N.B. Deze tocht zal 1x per maand worden aangeboden op de volgende data: 12 juni, 25 juli, 7 augustus en 28 augustus.

Meer informatie via www.natuurlijknicole.com en willemsvaart.nl

Boeken

Onbestemd – Cor van Welbergen
Cor van Welbergen bundelt sinds 2011 jaarlijks de gedichten die hij publiceert in de Haagse media. Daarnaast treedt hij regelmatig op bij gelegenheden met andere Haagse dichters. De gedichten in deze bundel markeren de talloze emoties, de weemoed en ook het verdriet in het coronatijdperk. Cor van Welbergen vereeuwigt deze met respectvolle en meelevende humor zoals alleen een geboren Hagenees dat kan. Nancy Tielman, redacteur Uitgeverij West Media BV (o.m. De Posthoorn): "Cor van Welbergen schrijft in dichtvorm als het ware korte liefdesbrieven aan zijn stad. Bezield komen Haagse belevenissen tot uiting. Symbolisch of vanuit een ruwe waarheid, de verbondenheid is onmiskenbaar. Iedere Hagenaar én Hagenees zal de bron van inspiratie herkennen die in veel van zijn gedichten tot uitdrukking komt. De liefde vanuit een Haags hart." De netto-opbrengst van deze bundel is bestemd voor de Stichting De Grijze Reigâh's.

Winnetou – Karl May
Winnetou van Karl May verscheen recentelijk in een schitterende nieuwe vertaling van Josephine Rijnaarts en Elly Schippers. Het was de hoogste tijd voor een echte literaire vertaling van dit meesterwerk uit de negentiende eeuw. "De taal van May is fris en volstrekt niet gedateerd, de geestige dialogen geven je het gevoel het boek van een tijdgenoot te lezen, en de verbetenheid waarmee de schrijver telkens weer opkomt voor de indianen en hun belangen is verbazingwekkend." Aldus de motivering van de beide topvertalers om het boek Winnetou onder handen te nemen.

Winnetou, het meest stukgelezen jeugdboek van de babyboomer-generatie, is het verhaal van een jonge Duitse immigrant die als landmeter in Noord-Amerika verwikkeld raakt in de strijd van de roodhuiden tegen de withuiden. De jonge landmeter, verwerft zich algauw de krijgsnaam 'Old Shatterhand'. Na veel schermutselingen raakt hij bevriend met het jonge Apachehoofd Winnetou. Een roman over innerlijke tweestrijd, vriendschap en het verlangen naar vrede en vrijheid.

Zelf op ontdekkingstocht door Den Haag

Als je niet met een groep samen met een IVN-natuurgids op pad kunt gaan, dan ga je zelf op ontdekkingstocht. Natuurgidsen van IVN Den Haag hebben in deze lente drie wandelingen samengesteld. Op de website van IVN vind je drie wandelingen, die je zelf in je eigen tempo kunt lopen op een tijdstip, dat jou uitkomt. Zo blijf je de natuur beleven in je eigen omgeving.

Je kunt kiezen uit:
1. Fossielenwandeling in centrum Den Haag, van Noordeinde tot Binnenhof
2. Landgoed Meer en Bos, nabij Kijkduin, rondwandeling om het Segmeertje
3. Monumentale Bomen in centrum Den Haag, rondwandeling vanaf het Malieveld

De wandelingen zijn duidelijk voorzien van een routebeschrijving en informatie over wat je zoal onderweg kunt tegenkomen. Bij de fossielenwandeling is een kleine vragenlijst opgenomen, die bij goede beantwoording een leuk boekje kan opleveren, dat gaat over fossielen in de stad.Voor informatie over deze wandelingen, alsmede andere vragen over IVN Natuureducatie bel je Rob Meyer tel. 06-20568114 of mail je naar info@ivndenhaag.nl

Meer informatie via www.ivn.nl/afdeling/den-haag-en-omstreken

Films

Het **International Documentary Film Festival Amsterdam (IDFA)** biedt een onafhankelijke en inspirerende plek waar publiek en professionals terecht kunnen voor een pluriform aanbod documentaires van hoge kwaliteit. Pluriform wat betreft vorm en inhoud, maar ook wat betreft (culturele) achtergrond van de maker.
Op de site **idfa.nl** bekijkt u gratis een selectie van films die bij IDFA hebben gedraaid.

The Last Hunt

Antonio 'Pit' Allard roept het elk jaar weer: dit wordt de laatste keer. De jaren beginnen te tellen, het lichaam voelt strammer en vermoeider. Zolang hij zich kan herinneren, trekt Pit zich 's zomers terug in een blokhut in de dennenbossen van Québec, Canada. Hij beoefent er de eeuwenoude kunst van het jagen. Hazen, patrijzen, zelfs een reuzeneland: hij wist ze allemaal te strikken. Zijn kleinzoon Alexi Hobbs, een stadsjongen uit Montreal, vergezelt Pit met de fotocamera op diens 'laatste' missie. De schilderachtige portretten van zijn grootvader-in-actie illustreren een geschreven verhaal over diens leven. Alexi geeft in zijn interactieve fotoboek het lezen en kijken op de tablet een nieuwe dimensie. De tekst laat zich lezen door van boven naar beneden te scrollen. Tegelijkertijd schuiven de foto's, als een filmrol, van links naar rechts over het scherm, afgewisseld door warme, in aquarel geschilderde animaties. In de liefdevolle hommage die Alexi zo aan zijn grootvader brengt, reflecteert hij op existentiële kwesties: de kracht van familiebanden, de hang naar de vrijheid van de natuur, de spiritualiteit van de jacht en de connectie tussen jagen en fotograferen. Want wat Pit en Alexi voor alles bindt, is hun oog voor detail: een ritselend twijgje of de kronkelende rimpels van een hand.

The Load

Deze Cubaanse rail movie brengt fraai in beeld dat film ontstaat op het snijvlak van licht en donker. Gehuld in de duisternis, begeleid door een sappige scheldkanonnade, wordt met een stukje karton en wat ijzerdraadjes provisorisch de elektriciteit hersteld aan boord van een goederentrein. De toon is gezet: het leven aan boord van deze trein is niet voor gevoelige geesten. Het is een mannelijke microkosmos die hier geobserveerd wordt, waar de conversatietoon luid en grof maar ook kameraadschappelijk is. Dat hier geen reguliere kantooruren worden gedraaid moge duidelijk zijn: terwijl de trein luidruchtig over de rails dendert, dwaalt de camera door de slaapvertrekken waar uitgerust wordt van een dienst. In een rommelige keuken wordt in een grote pan de lunch bereid. Soms komt de trein langdurig tot stilstand. Als de lading op zich laat wachten, is er veel tijd te doden. Met een spelletje domino kom je een eind, en over vrouwen valt er uitgebreid te praten, maar dan slaat de verveling ook wel toe. Het opvallend mooie camerawerk past zich onmiddellijk aan de omstandigheden aan, de dynamiek van de rijdende trein glijdt over in de landerigheid van het lange wachten, maar leeft ook weer op als 's avonds opgewekt de eenzaamheid wordt bezongen.

De sprookjesschrijver en de Auschwitz-overlevende

Toegangspoort van Auschwitz-Birkenau. Foto: Michel Zacharz AKA Grippenn via Wikipedia (CC BY-SA 2.5)

Kort na de oorlog kreeg de eerste man van mijn moeder, de Haagse schrijver Rico Bulthuis, een merkwaardig verzoek. Ene Karel Kats, personeelschef van een warenhuis, had contact met hem opgenomen en hem gevraagd of hij de ghostwriter wilde worden van Jack Boas, een van zijn verkopers.

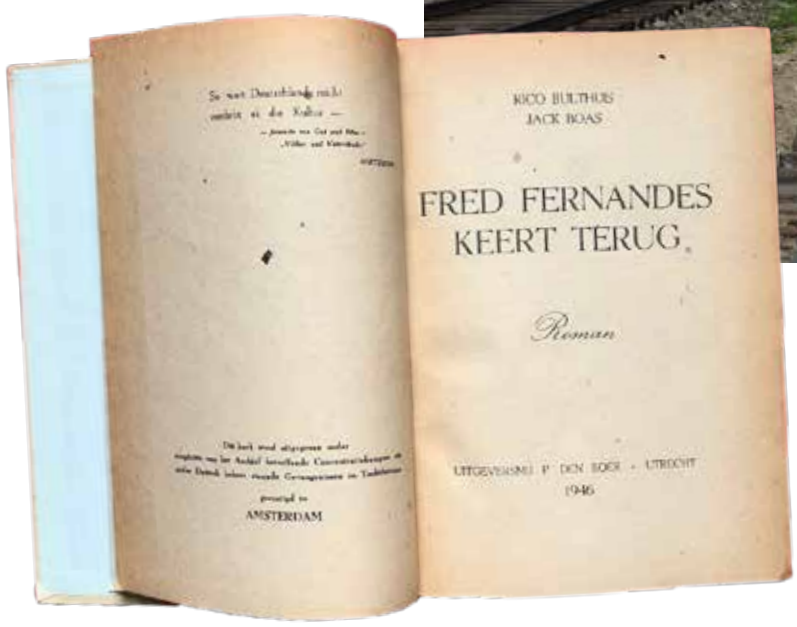

Het boek 'Fred Fernandes keert terug' door Rico Bulthuis, in samenwerking met Jack Boas, 1946

Want, zo vertelde Kats hem, Boas had vernietigingskamp Auschwitz overleefd en hij maakte de winkelmeisjes aan het huilen met zijn afgrijselijke verhalen. 'En', vervolgde Kats: 'hij kan toch niet tegen de muren praten! Hij moet het ergens kwijt. Schrijf het voor hem op. Het is weer wat anders dan sprookjes.' Wat de relatie was tussen de personeelschef en Bulthuis kan ik niet meer achterhalen. Bulthuis (1911-2009) had toen al enige bekendheid in Den Haag. Hij had sprookjes geschreven en scenario's voor het poppentheater dat hij samen met mijn moeder bespeelde. Ook tijdens de oorlog zijn een aantal van zijn verhalen clandestien in boekvorm uitgegeven.

Het komt tot een aantal bizarre en aangrijpende ontmoetingen tussen Bulthuis en Boas. Bulthuis beschrijft het in zijn boek: *De koorddansers en andere herinneringen*, uit 1985. In de inleiding schrijft hij hoe Boas hem wakker schudde uit zijn jeugddroom over een betere wereld. In de hoofdstukken daarna maakt Bulthuis duidelijk hoe de Auschwitz-overlevende met een gigantische gedrevenheid verslag deed van de onvoorstelbare gruwelijkheden die de nazi's aangericht hadden in het vernietigingskamp. Hij sprak over de vernederingen, de martelingen en de gaskamers. Hij moet ongerust zijn geweest dat Bulthuis het niet goed zou opschrijven, of dat hij hem niet zou geloven. Want regelmatig onderbrak hij zichzelf met zinnen als: 'moet u luisteren', 'u schrijft het toch wel op, anders vergeet u het misschien?' en 'u moet me geloven. Ik maak het heus niet mooier dan het was. Niet erger bedoel ik'.

Boas was in Auschwitz zanger in een orkest aan de zogenaamde 'Dolly-Dolly-Strasse'. kwam een hoge SS-er die vroeg waarom ze Herr Sänger wilden ophangen. Boas dus. 'De Lageroudste zei dat ik moest laten horen hoe mooi ik kon zingen en ik begon te zingen van *Waar de blanke top der duinen en nog zowat*'. Bulthuis herinnerde zich hoe Boas daar op die tafel in de huiskamer voor hem begon te zingen 'met een heldere bariton een Duits lied waarin woorden voorkwamen over een Mädel, ein Mädel für Geld'. En Boas sloot zijn gezang af met de woorden: 'zo zong ik (...) en die twee naast me leken wel te luisteren. De kapo moest me op de grond zetten en eerst kon ik niet meer goed lopen. Later weer wel'. Daarna stapte hij weer via een stoel van de eettafel op de huiskamervloer.

twee zijn nooit echte vrienden geworden. Boas bleef zijn ghostwriter altijd afstandelijk 'meneer' noemen. Nadat het boek was uitgegeven hebben ze elkaar nooit meer gezien. Als ik het goed begrepen heb bevatte zijn boek één van de eerste verslagen van een Auschwitz-overlevende in Nederland. Op 26 mei 1951 schreef Ferdinand Bordewijk erover: 'overigens als oorlogsboek het gruwelijkste en aangrijpendste in het Nederlands geschreven boek dat ik ken'. Diezelfde Bordewijk schijnt Bulthuis eens gevraagd te hebben: 'denkt u nog wel eens aan hem?' Waarop Bulthuis antwoordde: 'er gaat geen dag voorbij, waarop ik niet aan hem denk, meneer Bordewijk'.

Rico Bulthuis als poppenspeler

> *"Hij had sprookjes geschreven en scenario's voor het poppentheater"*

En dat is zijn redding geweest, verklaarde hij aan Bulthuis. 'Ik zong liederen van *Gigli* en van *de Blauwe Donau* en ook van *O, kleine schildersjongen, wat ben je nou begonnen*, want ze verstonden toch geen Hollands'. Boas was een keer op de eettafel bij Bulthuis thuis gesprongen om een van zijn meest verbijsterende verhalen aanschouwelijk te maken. Er was in het kamp een brood gestolen. In een poging de dief te achterhalen werden drie mannen op een bankje gezet en een strop om hun nek gelegd. Boas was er een van. Twee mannen werden meteen opgehangen toen bleek dat ze geen naam van de dief konden noemen. En toen

Het verbaasde Bulthuis dat Boas nooit sprak over zijn vermoorde vrouw en familieleden, nooit iets over zijn jeugd, zijn vrienden en vriendinnen. Wel vertelde hij telkens weer over de: 'SS-ers, kapo's, Häftlingen, zweepslagen, cellen waar je alleen kon staan, terechtstellingen, zelfmoorden, stapels gouden kiezen uit verstijfde lijken, muziek in de Dolly-Dolly-Strasse en de hellepoort waar 'Arbeit macht frei' op stond'.

Begin 1946 werd het boek van Rico Bulthuis uitgegeven: *Fred Fernandes keert terug*, was de titel. De kampervaringen van Jack Boas in romanvorm. De

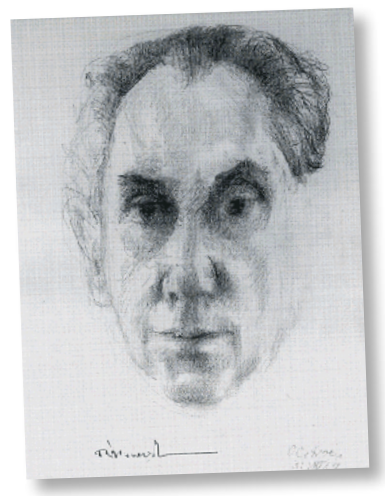

Jack Boas heeft een zoon en kleinkinderen, lees ik op internet. Zijn zoon heet Bob-Lou Boas. Ik zou graag meer willen weten over het boek *Fred Fernandes keert terug* en over de persoon Jack Boas. Alle informatie is zeer welkom.

Anne Marie Boorsma
annemarieboorsma@gmail.com

Puzzelpagina

1 SUDOKU

		5	7			2		
	7				1			5
						7		9
	9		8					
	2							3
			5				4	
	5	9	2					4
		6			9			1
		8		4			6	

Puzzel & Win!

In elke editie van De Haagse Tijden kunt u verschillende puzzels maken.

Mocht u de oplossingen weten van de puzzels op deze pagina, dan maakt u kans op deze leuke prijs van de Fifties Store!

U kunt de oplossing tot 28 april 2021 mailen naar **puzzel@dehaagsetijden.nl**.

Oplossingen vorige editie:
1 Sudoku: 2
2 Zweedse puzzel: Voetzoeker
3 Kruiswoordpuzzel: Bofkont

Fifties Store .com
retro fashion and living

Haal nu je oude vinyl uit de kelder of van zolder met de **Crosley Cruiser 2**, de platenspeler die je overal mee naartoe kan nemen. Werkt op batterijen en netstroom. t.w.v. € 97,95.

*Verkrijgbaar bij de Fifties Store **www.fiftiesstore.nl***
Namensestraat 73 - 2587 VX Den Haag - 070 3585810

2 KRUISWOORDPUZZEL

■	1	2	3	4		5	■	6		7	8	9		■
10	■	11			■	12			■	13			■	14
15	16	■	17		18		■	19	20			■	21	
22		23	■	24							■	25		
26			27	■	28		■	29		■	30			
	■	31		32			■	33		34			■	
■	■	■	35		■	■	■	■	■	36		■	■	■
37	■	38			39	40	■	41	42			43	■	44
45	46			■	47		■	48		■	49		50	
51			■	52						53	■	54		
55		■	56				■	57			58	■	59	
	■	60			■	61			■	62		63	■	
■	64						■	65						■

Horizontaal: 1 knaagdier 6 speels 11 mannelijk dier 12 roem 13 vaartuig 15 reeds 17 gegraven diepte 19 kordaat 21 Frans lidwoord 22 vertrager 24 betrekking 25 werktuig 26 fris 28 pers. vnw. 29 titel 30 Europese hoofdstad 31 karig 33 verordening 35 selenium 36 Open Universiteit 38 krantenhuisje 41 Griekse letter 45 bloeiwijze 47 public relations 48 rondhout 49 lof bewijzen 51 deel v.e. boom 52 mossteppe 54 op de wijze van 55 en dergelijke 56 stof 57 wreed heerser 59 vogel 60 paling 61 sprookjesfiguur 62 voordeel 64 staartster 65 Grieks eiland

Verticaal: 2 slee 3 veerkracht 4 wand 5 deel v.e. breuk 6 sjiek 7 zonderling 8 mak 9 eerstkomende 10 verkoopplaats 14 kweken 16 pausennaam 18 honingbij 20 Ierland 21 plakmiddel 23 vogel 25 lor 27 afgepaste hoeveelheid 30 make-up 32 vogel 34 uitroep van afkeer 37 viseter 38 etensbereider 39 hoon 40 schaaldier 41 map 42 tijding 43 papegaai 44 deel v.e. viool 46 wiel 50 ieder 52 fijn weefsel 53 riv. in Italië 56 marmelade 58 bejaard 60 als onder 63 tegenover

21	2	23	42	9	14	56	50

Wij feliciteren de winnaar van de vorige editie met een mooie prijs, aangeboden door de Fifties Store. De originele bureautelefoon Lovely & Pink gaat naar:
Bert Wijnstra te Den Haag

Let op! U dient de prijs zelf op te halen bij de Fifties Store.

3 WOORDZOEKER

B	E	E	P	K	A	M	E	L	E	O	N
E	J	G	A	A	R	A	R	T	S	P	B
E	P	J	U	Z	E	E	E	I	O	A	M
V	A	M	Z	S	P	T	G	L	G	A	V
K	A	O	E	A	U	N	I	G	C	I	P
O	P	O	F	J	A	E	E	A	E	R	R
F	M	R	I	A	P	R	R	R	O	A	U
A	I	D	L	N	E	O	L	I	O	P	N
R	L	S	M	B	N	I	D	A	O	C	U
E	I	N	P	I	N	N	T	L	D	O	S
V	E	E	J	G	E	U	O	O	K	E	L
H	U	W	E	N	H	J	K	E	M	N	N

aagje
bagger
dopje
fokvee
hennep
huwen
jaszak
juniorenteam
kajak
kameleon
laden
macaroni
milieu
motie
paapje
paria
pauper
pauzefilmpje
poliep
prunus
regie
riool
score
signaal
veraf
vierling
wensdroom

ZOU U GRAAG ANDERE MENSEN WILLEN ONTMOETEN? OF HEEFT U ALS MANTELZORGER BEHOEFTE AAN EEN LUISTEREND OOR?

WWW.HAAGSONTMOETEN.NL

HAAGS ONTMOETEN
Uw plek in de wijk

Er zijn 37 locaties. Er is er altijd een bij u in de buurt!
Kijk op www.haagsontmoeten.nl voor meer informatie.

Ruimte creëren in uw huis?

Bel onze ophaal service voor uw overtollige huisraad!

- Ophalen (gedeeltelijke) inboedels
- Bezemschoon opleveren
- Kleine verhuizingen
- Meubeltransport
- Ophalen losse spullen en kleding
- Koeriersdiensten

070 - 389 57 24

maandag ~ vrijdag . 08.00 ~ 17.00

WE HALEN GRATIS OP
070 - 389 57 24

- Fahrenheitstraat 343
- Kerketuinenweg 21
- Loosduinsekade 156
- Torenstraat 2
- Piet Heinstraat 25 & 69
- Fahrenheitstraat 269
- Westduinweg 196

Kringloop Holland

Kringloop Holland is een onderdeel van Dr. Schroeder v.d. Kolk Bedrijven - www.schroeder.nl

‘Onder het genot van een lekker Haags bakkie...’

Nu tijdelijk een heerlijk cadeau bij een abonnement op de Haagse Tijden!

Cadeautip voor (oud) Hagenaars

Neem een abonnement op de Haagse Tijden en haal een heerlijke Haagsche Kakker op bij Bakkerij Hessing.

Bakkerij Hessing Den Haag

JA, ik neem een abonnement of geef er een cadeau. U ontvangt dan iedere 14 dagen de krant in de brievenbus.
Ik maak het bedrag over op
NL08 RABO 0129 9222 93
t.n.v. Brückel Reclame BV

Stuur de bon in een gefrankeerde envelop naar: De Haagse Tijden
Laan van Meerdervoort 174
2517 BH Den Haag
of mail alle gegevens naar:
dehaagsetijden@bruckel.nl

Uw naam: _____
Telefoon: _____
E-mailadres: _____

Naam ontvanger: _____
Straat + huisnr.: _____
Postcode + Woonplaats: _____

❑ Halfjaarabonnement Nederland € 40,00
❑ Jaarabonnement Nederland € 75,00
❑ Jaarabonnement buitenland € 95,00

Deze actie is alleen geldig voor abonnementen afgesloten tot 18 mei 2021.